

Teſti-Ma Rahwa

Calendar,

che

8540.

Wäht - Wamat

I 7 4 9.

Uasta peäle pärrast meie

Jesanda Jesuse Kristuse
Sündimist.

Tallinnas

Trükkis Jakob Jer...

Pärrast sedda kallist Jhesusse Kristusse
Sündimist on tännapö se 1749. aastal

Pärrast maistma komist 5749

Pärrast Luterusse õige ülesõ ülesõ
wõimist 232

Pärrast wanna karko 92

Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi
laks 70

Pärrast sedda kui Toompä põllend 65

Pärrast sedda sure näha hakkatust 54

Pärrast teist karko 39

Pärrast meie armolissema Keisri ja
Sure Prava ELIENOR
felle Isje sündimist 40

Pärrast sedda kui ta hakkand wallisse
ma 8

Pühha Päwa märk
Wastlawäwa wahhel on en
daga

Märkide selletamine.

● Noor ku.

○ Esimenne werendel.

● Täis ku.

○ Wiinne werendel.

✕ Hea aadrit lasta.

✕ Hea kuppõ lasta.

✕ Hea arstimisse rohto wõtta.

✕ Hea külwada ning istutada.

✕ Hea lapsi wõrutada.

✕ Hea juuksid leikata.

✕ Sedda/mis pitkalistesse peab lastama.

→ Hea puid raiuda, hõne tarwis.

→ Ahjo tarwis.

p. pärrast.

p. i. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

✕ Pühha.

Kristusse ümberleikamisest. Lul. 2.

1 A. Neäri	Jummul
2 Abel / Set	aita!
3 Enoh	†
4 Metusala	piisut kül-
5 Simeon	ma / pilwi-
6 3. Kunn. P.	ne ilm /
7 Julianus	† fell. 9. öf.

Jesus 12. aastat wanna / Lul. 2 / 41.

8 A. P. p. 3. R. p.	kanged tu-
9 Peatus	led / tuled
10 Paawli p.	seisawad
11 Higinus	nenda, ja
12 Rein	näitab nat-
13 Hilarius	tole külma
14 Eirik	† fell. 2. p. l.

Pulmad Kana Galiläas / Joan. 2 / 2.

15 A. P. p. 3. R. p.	külmi sei-
16 Markellus	†
17 Edmunde p.	fab / ja

Pitbli

Kamato
Samueli
wiimsist
wiis peä-
tükist tul-
leb nüüd
tuninga

Sauli
wiimne
järg ja ots
meile kulu-
tada, ja
mis seäl ju-
res Tawe-
tile on sün-
dinud.

† innit olt
Lawet ö-
let kangel's ja

18 Krista	selge ilm /	wahhuts meh.
19 Sara	†	heks ennast
20 Wab. Seb.	wähha tui-	näitnud keige
21 Neto	sonel /	klusatuste sees,

Wina-Mäest / Matt. 20 / 1.

22 A. P. e. Kr. ülest. P.	†	gast Saulist
23 Emerents	† fell. 2. p. l.	temma pe äle
24 Timoteus	näitab	tulid / sest et
25 Paul. ümb. p.	lumme sad-	ta ikka omma
26 Polikarpus	do / ja on	Jumala peäle
27 Krisostom	külmi talwe	lootmas olt /
28 Karel	ilmoke /	ja temma ho-

Külmi mehhest / Lul. 8 / 14.

29 A. P. e. Kr. ülest. P.	†	tehti ; ja sepa-
30 Tabea	† fell. 2. p. l.	rasi olti Jum-
31 Hugo	külmi ilm /	mal temmale

12 nel sel : ku päwal touseb päite kello 8. ning
ühhe poletundi / lähhab alla kello 3. ning ühhe pole-
tundi ; päaw on pilt 7. tundi / ning 6 17 tundi.

BEWUNNIGU S. kinnla: eft wafla: fun

1 Pirrit	fanged tu	lissels latiss-
2 Kinnla p.	led fäimad	fas olnud.
3 Blasius	✠ ja	Agga nänd
4 Beronika	saab lund/	haffas ta om-
Kristusse tannatamisf. i. 8/21		
5 A. Paasto p.	tulm nai:	ma tartast mö-
6 Eio	✠ fell. 7. e. l.	da tahhetwah-
7 Basilas p.	tab pehme	hele sama/fas
8 Euhla p.	mats min:	ta eddespidoi
9 Natan	✠ He:	nenda Juma-
10 Rasper	ma / segga:	la marjo al
11 Eimrosina	ne ilm lum:	pidoi hoitub
Kristusse Kristusf. Matt. 4.		
12 A. M. Paasto.	me saoga/	sama. Gest ta
13 Benignus	✠ fell. 5. e. l.	wöttis omias
14 Valentin	pehme ja	fuddames möt-
15 Teodosia	ressse ilm	telda: Ufs
16 Juliana	tahhab	pääw faan me
		ommett oisa
		Gauli fä al/
		fni ma seie
		Juda-male

Sel Ruul on 31. Päwa.

18 Patrisius	selge ilm/	nend. Agga
Kristusse sissföitmisfest/ Matt. 21.		
19 A. M. Paasto.	✠ ✠	et Lawet Jumo
20 Matrona	pehme il:	mala sanna
21 Pent	mofe / nai:	wastoi olli tet-
22 Karvael	tab wihma	nud/ mis proh-
23 Suur 4 p.	✠ f. 2. e. l.	wett Kati läb-
24 Suur Rede	ja siis pä:	bija fätte olli
25 Paasto. Mar.	wa paiste/	sanud / ja om-
Kristusse ällestousm. Mark. 16/1.		
26 A. M. Pühha	✠ ✠	ma tartuuse
27 leine Pühh.	selged ilmo	iärrele haffas
28 Kolm. Pühh.	fessed sei:	ellama / siis
29 Eistafius	sawad/	läts se non
30 Aldonias	✠ f. 10. e. l.	temmale war-
31 Tetel	pilwine ilm	si wörguta-
		missese mitne
		kurja sees. Ket-
		ge essiti hak-
		las ta torrale

ionel selle fu päwal touseb pälle fello 6. läb-
háb alla fello 6. pääw on 12, ö 12, tundt pkl.

1 Karjalast. p.	1 wihmane	tundma / et se
Rinnipandud Ustist /	Joan. 20 / 19.	ennefele ja om-
2 M. p. p. üll.	heitlikud /	ma rahwale
3 Werdinand	ilmad, nait-	mitmel wiisl
4 Ambroos	W ad	pahhandus.
5 Maksimil:	wihma	sets wolks
6 Rõlestin	S ell. 3. e l.	sündida / kut
7 Aron	ehf	ta allari tun-
8 Liborius	lund /	ninga jures ja
Heast Karjastest /	Joan. 10 / 11.	wõdra Jüriala
9 A. p. p. üll.	ennamiste	teenritte seltsis
10 Eisekiel	felged ja	piddi ellama.
11 Leo	pehmed	Sepärrast
12 Julius	W	pallus ta Alti
13 Justin	D ell. 4. p. l.	fi kääst / et ta
14 Kanni p.	ilmofes:	lassets seimale
15 Hanna	sed,	asfed anda üh.
ürritesse ala pärrast /	Joan. 16 / 16.	hes wälitse ma
16 A. p. p. üll.	1 pehmed	linnas / kus ta
		omma meeste-
		ga ühhes kous

17 Rudolw	W	wolks ellad /
18 Walerian	ilmad seisa	et wahhest ets
19 Timon	wad: ja	sed et woltas
20 Sinno + p.	wolksid kü	tedda taetseda
21 Silas	E. 3. p. l.	et temma / kus
22 Rajus	selle kü wiisi	wõdras / tun-
Krist. ärramintsest /	Joan. 16.	ninga omma
23 A. p. p. üll.	J ärrip.	linnas ellas.
24 Albert	järele il-	Alis andts
25 Marlus	mad tulla /	temade selsam
26 Eseliag	puhho on	mal päwal
27 Eule + p.	soe / puhho	Ettagi lin-
28 Vitalis	E. 4 p. l.	na / mis ta
29 Reinmund	wihmane	ennemiste J.
Digest pallumisest /	Joan. 16 / 13.	fraeli rahwa
30 M. p. p. üll.	ilm /	täest olli ärra-
		wõnd / ja sel
		atal ehf leeb

12nel selle kü päwal touseb pällit pole tundi
pärrast kello 4. ning lähhab alla pool tundi pä-
rast kello 7. pädw on pitt 15. ning õ 9. tundi.

1 Wolbr p.	pitwine ja	tühhi ja tod.
2 Sigismund	wihmane	danittu test
3 † Reidminne	ilm / sojad	ilma oluud.
4 Suur † p.	päwad /	Ja sepärrast
5 Kottard	⊙ f. 2. p. l.	jai Eitlag Ju.
6 Aggeus	1 selge ilm /	da kunningat.
Rõmustajast / Joan. 15 ning 16.		te pärralt tã.
7 16 p. p. ill.	✠ ..	napäwant.
8 Tanislaus	ennamiste	Agga nende
9 Job	heilikkud /	päwade arw /
10 Eroraim	wihmased	mus Lawet
11 Wilemon	ja sojad	Wlisside
12 Poas	ilmad /	wällisel maal
13 Gerwasius	⊙ f. 10. e. l.	ellas / olt üts
Pühhas Watimust / Joan. 14 / 23.		aasta ja nell
14 14 Pühhi	feggane	kud. Temma
15 teine Pühhi	ilm, sel	id ja teggemin-
16 Kolm. Pühhi	✠ ..	ne seäl patkas
17 Jodokus	✠ ged ja	ollt / et ta om-
		ma meestega
		Kesuri ja
		Kirsi ja Ama-
		lelt rahwa

18 Erik	sojokessed	peäle lãks / fes
19 Potensia	✠ päwad	iggaweste seäl
20 Pil	tullemad /	maal ellanuod /
Jesus ja Nikodemus / Joan. 3.		tunni Surt ju-
21 13ain. 3. p.	⊙ f. 2. e. l.	re ja Egiptusse
22 Desiderius	✠ ..	maast sadit
23 Emilia	naitab sel	minnasse. Sel-
24 Ester	ged ja sojo	le peäle kãt.
25 Herman	fes / ed	mtsse jures ol-
26 Eduard	päwad /	li temmal se
27 Ludolw	⊙ f. 9. p. l.	kawwal wltis /
Rittast Mehhest / kut. 16 / 19.		et ta nende
28 11 p. p. 3aino 3um. p.		welksed / rided
29 Matstiniin	✠ ..	ja muud war-
30 Wigand	arimas sui	randusi kelt
31 Teresia	ilmoke /	ãrrawõttis /
		agga et õhte-
		ainust innt.
		mest mitte

8mal selle ku päwal touseb pätk pole tundi
pãrrast kello 3. ning lãhhãb alla pole tundi pãrrast
kello 8. pãaw on ptt 17. tundi / õ agga 7 tundi.

1 Ketsfal	felge päwa	wangitse ei
2 Hiskia		tolind / waid
3 Rosmus	paistus /	meid leit ärra-
4 Surest Shrofoomaat / Luc. 14 / 16		hakkas. Et wot
4. P. p. 3a	 f. 1 e. 1.	kül sedda ärra-
5 Tonitwatius	felged / kau	tapmist ja ri-
6 Ariemius	nid ning	samist Lawet-
7 Lukresia	willalissed	le mitte süüts
8 Medardus	sui ilmoles	ja patuiks ar-
9 Kamaljel	sed, leig: pit	wata / fesi
10 Pöri päaw	fem päaw	Jummal iest
Raddunud lambast / Luc. 15 / 1.		ollt sedda rah-
11. P. p. 3a	Sum. p.	wast ärratau-
12 Passilides	D fell. 3 e. 1.	tamissets
13 Tobias	felge ning	motsinud / ja
14 Valerius	paalaw ilm /	kuninga Sautt
15 Widi p.	moñed müz	sou lääest sepär-
16 Justina	ristamisse	ra i kuningri-
17 Nilander	pikwed,	ft ärawõt-
		nud / et ta selle
		asja sees ta
		sauna järrele

Olge armolissed / Luc. 6 / 36.		et mõtnud
18 4. P. p. 3a	Sum. p.	itäteste tehha
19 Kewasius	 f. 11 e. 1.	Agga se polest
20 Abgarus	wägga pal	eksis Lawet-
21 Rahel	 la	ta Atsi ette
22 Abkassius	wad ja süs	walletas / kut
23 Pasilius	seggased il	se sedda küssis
24 Jani p.	mad tullew.	Eks tete olle
Mohkest Kallafagist / Luc. 5 / 1.		tänna olnud
25 4. P. p. 3a	Sum. p.	wälja minne-
26 Jeremias	 f. 2 e. 1.	mas? Ja tem-
27 Ladislaus	seggane il	ma ütles:
28 Josua	moke seisab	Meie olleme
29 Petrus Paul	 jo	louna pool
30 Eusti	willo ilm /	Juda ja louna
		pool Jerah-
		meelt ja lou-
		na pool Jent-

12 nel selle Ku Päwal touseb Pätte 3 weren-
deli pärrast kello 2. ning lähhab alla üts weren-
del pärrast kello 9. Päaw on pitk 18 n. üts pool
Lundi. Dõ pitkus on 5. ning üts pool Lundi.

1 Teobald

Wartferide õigussest / Matt. 5.

2 **U6 P. ja J. P.** **Hein. W.**

3 Kornelius

4 Ulrik

5 Anshelm

6 Hektor

7 Temetrius

8 Kilian

Kristusse auustamisest / Matt. 17.

9 **U7 P. ja J. P.** **Hein. W.**

10 Israel

11 Eleonora

12 Hinrik

13 **Marreta p.**

14 Bonaventur

15 Ap. Jaggam.

Walle-Pröhwetidest / Matt. 7/15.

16 **U8 P. ja J. P.** **Hein. W.**

17 Aleksi

maal olnud.

Et ta ka sest

rahvast / kelle

peäle ta tões-

te wälja läts

ei hingefe el-

lusse jäänud /

et ta tedda ol-

lets Kati to-

nud; siis ei

olnud ka üksi /

kes tedda ol-

lets ülestulu-

tanud. Ja

nenda oli ta

wiis kerge se

ata / mis ta

Willatide

wällisel maal

ellas. Sepär-

rast ustus Alis

18 Rosina

19 Penigna

20 Elias

21 Daniel

22 **Mar. Mahd.**

ülletõhtusest

23 **U9 P. ja J. P.** **Hein. W.**

24 Kirstiin

25 **Jakobi p.**

26 Anno

27 Maria

28 Pantaleon

29 **Olowi p.**

Jerusalem: ärraristusest / Luk. 19.

30 **U10 P. ja J. P.** **Hein. W.**

31 Kerman

f. 7. p. l.

pallaw ja

selge; ja siis

tulles wiis

ma /

Matapiidajasi / Luk. 16.

fange pal-

f. 1. e. l.

lawus ja

wägga pal-

lawad

pawad /

Nüüd son-

ots se aeg lät-

te tulles / mit

Jummal Ta-

wetit Saul

tedda / ja tem.

mal oli Tawe-

ti tõst hea

meel. Sest ta

mõttes : Ta-

wet on ennast

omma rahwa

seas Israeltis

wägga saat-

nud hatsma /

sepärrast jäd

ta malle sulla-

fets iggawes-

te.

Nüüd son-

ots se aeg lät-

te tulles / mit

Jummal Ta-

wetit Saul

15 nel selle ku päwal touseb päte pole tundi pär-
rast kello 3. lähhab alla pole tundi pärrast kello 8.
pääw on plik 17 tundi / ning õ 7. tundi.

1 Petri Wang.	soja ilma	läest foggonle.
2 Hannibal	⓪ f. 5. e. l.	te piddi ärra.
3 Eleasar	peäle woib	peästima / omä
4 Cominikus	wahhest	rahwa jure
5 Eigenius	feggane ik	Willistide
Wariserist ja Tölnertist / Jul. 18.		maast ärra.
6 Al 11 P.p. 3. V.	mole	saatma / ja
7 Tonatus	tulla / wih	tootud tuning
8 Siriakus	ma järrele	rifi ta tatte
9 Romanus	tulleb päw:	andma. Agga
10 Laurile p.	⓪ f. 7. e. l.	enne fut se
11 Herm	paistminne	sündis / piddi
12 Klara	koera: ehf	ta weel ühhe
Kurdist ja Keletumast / Mart. 7.		raake kinsatus.
13 Al 12 P.p. 3. aino Jum. V.		se sees ollema /
14 Cisebius	madada: tu	kust Jummal
15 Kullsi Mas.	ots /	tedda armo.
16 Glaat	kaunis ilm	liffult peästis /
17 Onesimus	⓪ f. 2. e. l.	et ta aufast
		süddamest tem.
		ma pole hot.
		dis / ehf ta kül
		lihha nöderus.
		se läbbi wah.

18 Leno	selged pa	hest tomistas.
19 Gebald	⓪ wad	Est Wt
Preesirist ja Lemist / Jul. 10.		listid foggu.
20 Al 13 P.p. 3. aino Jum. V.		sio omma soa.
21 Rut	ennamiste	wägge kotto
22 Monika	⓪ f. 8. p. l.	sotta / Israelt
23 Sateus	foe; selle	wasto söddi.
24 Pärtli p.	järele	ma. Utis andis
25 Ludwif	ressse ilm	sepärrast La.
26 Ireneus	tulleb /	wente kasto / et
Kümnest Piddallitööbist / Jul. 17.		ta omä mees.
27 Al 14 P.p. 3. aino Jum. V.		tega ta piddi
28 Augustiin	feggane	temmaga wäl.
29 Joan. Huff.	ilm ja sad.	ja minema
30 Benjamin	dam. peäl	leri. Et La.
31 Rebekka	⓪ f. 10. p. l.	wet nänd tül

14 nel selle tu päwal touseb päike 3. werendel
pärast kello 4. ning lähhab älla werendeel pärast
kello 7. päaw on pirk 14. ning üts pool / 8 agga 9
üts pool ning tundi.

1	Ekidius	☉ heitlik	nud ; siis tah.
2	Elisa	☾ kud ilmad	ts ta omma
Mammonast / Matt. 6/24.			tännalikko ja
3	A 15 P. p. 3 aino Jun. P.		ustawa südda.
4	Teodesia	☉ esite pilvi	me ta wasto
5	Moses	☾ ne ja tuulne	üllesnäidata /
6	Magnus	☉ ilm; pärrast	ja ütles Alisile:
7	Regina	☾ enna: iste	En pead tões-
8	Mar. Sünd.	☉ D. 6. p. 1.	te teada sama /
9	Abigail	☾ selged pä:	mis ma / so
Ra:ini künna Surnust / Euf. 7.			han tehha / ja
10	A 6 P. p. 3 d. Jun. P.	☉ wad /	kuida ma om-
11	Eobald	☾ tuled seisa	mad asjad so
12	Cirus	☉ O ja pääw	mele pärrast
13	Amatus	☾ ühhepit:	wottan alada.
14	† üllendam:	☉ kussed /	Ja se peäle
15	Nikodemus	☉ ☉ f. 10 e. l.	tootas Alis
16	Eiwemia	☉ wad,	temmale jälle /
Wet-többisest / Euf. 14.			et ta tedda
17	A 17 P. p. 3 aino Jun. P.		omma Pea-
			hotojats piddi
			tõstma keige
			ello aia.

18	Titus	☉ puhho sel.	Kui nüüd
19	Werner	☾ ged päwad	Wiltstid kelt
20	Wausta	☉ puhho hās:	omma wägge
21	Matt. p.	☾ ti külnerab	ollid kotto tog-
22	Moris	☉ ☉ f. 10. e. l.	gonud / ja Su-
23	Osea	☾ läbbi õid /	nemi leri ülles.
Suremast Käsust / Matt. 22.			lõnud ; siis
24	A 18 P. p. 3 aino Jun. P.		koggus Saul
25	Kleowas	☉ selged pä:	ka kelt Israelt
26	Tamianus	☾ wad sedda	lawsed kotto
27	Adolw	☉ kuud	ja lõt omma
28	Wentzel	☾ löppeta,	leri ülles Kll-
29	Mihkli	☉ wad /	boa. Seält
30	Hieronimus	☉ ☉ f. 2. p. 1.	näggit ta Wt.
			listide wägge /
			ja hakkas kart-
			ma / ja ta süd-
			da wärrises
			wägga. Jub.

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhab alla kello 6. pääw on pilt 12. ning õ la 12. tundi.

DECEMBER. Wina: eh? Nojas Rk.

Alvatus iminesfest / Matt. 9, 2.

119 P. p. 3. aino Jum. P.

2 Wolrad	fūlm haf
3 Jaitus	✠
4 Pronisistus	fab ruker
5 Eufanna	ma ja pāw
6 Wides	like pai
7 Alinaia	flab /

Pulma Rto est / Matt. 22 / 1.

220 P. 3. a. 3.

8	D f. 4. e. l.
9 Tionisius	ennamiste
10 August	✠
11 Burkard	fūlm tal
12 Rosawat	we ilmoke /
13 Angelus	✠
14 Kalixtus	● f. 8. p. l.

Kunntinga mehhe Poiaft / Joan. 4.

22 P. p. 3. aino Jum. P.

15	✠
16 Rollus	fūma jār
17 Wlorent	rele tal

base olt mār /
et ta asjad
pidid hukka
minnema.

Sest kut Jum
mal übbe kun
ninga eh? soa
wāe peāle hie
mo lasseb tul
la; silt on

nende laumin
ne liggi. Sant
wōttis selle
hādāa fees Je
hewalt ta tū
fida / mis ta
pidid reggemā
agga ta olt
tāis kawwa
lust ja einoud
mud mitte au
sast sūddamest
Jehowat tag

Sel Ruul on 31. Pāwa.

18 Eufas	leb resse	ga / peālegi
19 Luutsius	ilm lum	olt Jummalā
20 Wendelin	me soa	tātte maks
21 Ursel	gō /	misse rund jo
		tātte tulnud.

Kawwalast Sullasest / Matt. 18.

22 22 P. p. 3. a.

22	E f. 4. e. l.
23 Sewerin	pi wine
24 Salome	jo mitte
25 Krispinus	wāgga
26 Amandus	fūlm
27 Wilippus	ilm
28	tulleb.

Kohtorahhast / Matt. 22 / 15.

29 29 P. p. 3. aino Jum. P.

30 Absalom	Stell. 7. e. l.
31 Wolrogang	fulla ilm /

Sepārrast es
wastand ta
temmale mlt
te ei nane
nāggude / eg
ga. Urmt eg
ga prohweti
de lābbt / mlt
tolmel wifil ta
wanna seā
dusse alal
omina takt
mist ja nou

16ne selle fu pāwal touseb pāife pole tundi pār
rast kello 7 ning lāhhāb alla pole tundi pārrast kello
5. pāaw on plit 9, 6 agga 15. tundi.

1 <i>P. Meest. p.</i>	naitab	omma rahwa-
2 <i>Hinge p.</i>	lumme	le teada an-
3 Malafias	soddo,	ots
4 Dit	pilwine	Rut Samu-
Jatrusse Lätrest, Matt. 9/19.		el alles elläs/
5 <i>A 24. P. p. 3 aino Jum. P.</i>		its läts Saul
6 Lenart	D. E. 1. p. 1	emma jure/ia
7 Engelbert	ilm/	se satis Jeho-
8 Kla-us	ja siis	wa saana ta
9 Teodorus	hakkab	tätte. Agga
10 <i>Mart. Eur.</i>	kulme-	se olli jo ärra-
11 <i>Mart. Pust.</i>	tama.	surnud ja
Kautamisse Hirmusi/Matt. 24.		Kamasse om-
12 <i>A 25. P. p. 3 aino Jum. P.</i>		ma liina
13 Arkadins	E. 8. e. l.	mahhamae.
14 Preedriß	ennamiste	tud/nenda kut
15 Leopold	fulla ilm/	enne olleme
16 Atanasius	ja kanged	kuulnud. Rut
		Saul issi ka
		weel ausast
		süddamest Je-
		howat lartis;

gemast, ja et ta kunningast
 siis ütles ta temale: Sa tead,
 Saul keik lausujad ja teadma meh-
 hed siit maalt on ärrakautanud, mis-
 pärrast tahhad sa siis mo hinge wõr-
 ko, ja mind surma sata? Agga kui Saul
 temmale Jehowa jures wandus, et
 ta se asja pärrast mitte ei piddand
 nuhtlusse alla sama; siis küsis se nae-
 ne tedda, kedda ta piddi saatma ta ette
 tulles, ja Saul ütles: Sada Samu-
 elit mo ette tulles.

Ehke nüüd kül sesamma Sauli noud-
 mirne wägga rummal tõ olli, sest et ei
 ükski lausuja üht siit ilmast ärralahkud
 hinge jälle seie ei woi sata, ei pörgustke,
 weel wähhem taewast; siiski sündis siin
 middagi, et Jummal sedda sallis, mis
 sedda wisi peält nähha olli, kui olles se
 lausuja naene sedda teinud, olgo nüüd,
 et kurrat issi Samueli näul ennast näi-
 tis,

18 Kristow	tūlm	si / ma rahwa-
19 Lot	seisab	sed rided ja
20 Abram	f. 10. p. l.	ia / lāts test ja
21 Thomas	ja on	faks urest
22 Peata	selged	temmaga. S.
23 Wiktorja	pāwad /	sel tullis nem-
Joannesse Lunnistusfest / Joan. 1.		mad naese ju-
24 4 Kr. E. P.	Adam Ewa	re / ja Saul
25 Goulo B.	tūlm ilm	pallus tedda /
26 Leine P.	seisab	et ta lausuja
27 Kolm. P.	ifka	watmo läbbi
28 Gün. E. P.	Ofell. 11 c. 1	tedda piddi
29 Moä	jaab jälle	saatima / ta ette
30 Tawet	pehmem-	tullema / kellest
Seft imets pannemisfest / Luk. 2 / 33.		temma ta
31 4 P. p. Goulo	heä ilm.	wasto piddi
		rägima. Esfi.
		ti tellis se nae.

ronel selle ku ipāwal touseb pätter werendeel
pārrast fello '9. ja lähhis alla 3 werendeli pārrast
fello 2 pādāw on pīt 5. ja üts pool tundi / S
agga 18. ja üts pool tundi.

tis, ehk et Jummal Sauli wägga sure
abhastusse ja iggatssemisse pārrast Sa-
mueli järrele selle waimo ta jure laskis
miina. Seft kui se naene ommad kuns-
ti-asjad hakkas aiama, wöttis ta warsi
sure heālega küssendada, kui Samuel ta
silma ette tuli, ja ütles Sauli wasto:
Miks olled sa mind petnud? Sa olled
jo Saul. Runningas kartis, et se naene
kartusse pārrast omma lausuja-tōdd pid-
di mahhajātma; sepārrast finnitās ta
tedda ütteldes: Urta karda, rāgi ag-
ga ülles, mis sa nāād? Ta kostis: Ma
nāān jummalaid maast üllestullemad, ja
neist ollen ma sind tunda saand. Run-
ningas küsis weel: Mis temma nāg-
go on? ja ta wastas: Üks wanna mees
tulles ülles ja temal on kuub selgas. Saul
ei nāind kūl ühtegit, siiski moistis ta
selle naese sannast, et se Samuel piddi
ollema, sepārrast heitis ta silmali mahha
ja

ja kummardas. Agga se ette tulnud
waim hakkas tedda warsti nomima, et ta
temmale tülgi teinud ja saatnud tedda
üllestullema. Saul ütles wärristes
ja palludes: Mul olli wägga kirsas kää,
sest Wilistid soddinud mo wasto ja
Summal on minnust ärralahkond ja ei
wasta mulle ennam ei prohwet. de egga
unnenäggude läbbi, sepärrast ollen ma
sind hüüdnud, et sa mul pead teada
andma, mis ma pean teggema. Agga
Samuel ütles: Ja miksepärrast küsidsid
sa minnust, kui Jehowa süst on ärralah-
kond ja on so waenlane? Eks ta sest ja
wõind märki sada, et so ots kätte tul-
nud? Dummegi et sa mo kääst küsidsid, tah-
han ma sulle öölda, mis sünnib. Jeho-
wa wõttab nenda tehha, kui ta minno
läbbi rääkimud. Ta kirsus küngrigi so
kääst ärra ja annab sedda so liggimessele
Tarwetile. Sest et sinna ep olle mitte kuul-
mid.

nud Jehowa sanna, ja polle mit-
tullist wihha möda teinud Amaleki wo-
to, sepärrast on Jehowa se samma. as-
sulle teinud selsinnatsel päwal. Ja Je-
howa tahhab Israelit ka soga Wilistide
kätte anda, ja homme pead sinna ja so
poiad mo jures ollema: ja peälegi an-
nab Jehowa Israeli leri Wilistide
kätte.

Sai Saul sedda kuulnud, siis lan-
ges ta, ni piti kui ta olli, Ma peäle ja
kartis wägga Samueli sannade pärrast;
ka ranimo ep olnud mitte temma sees,
sest ta es olle leiba sönud keige se päwa
ja keige se ö. Kui nüüd se naene ta jure
tulli ja näggi et ta suur hirmo tundis,
palkus temma tedda, et ta ennese kinni-
tusseks pallokest leiba pidid wõtma ja
soma; agga temma ei tahtnud mitte.
Siis kääsid temma sullased ja ka se nae-
ne temma peäle, et ta wõttis nenda sanna
kuul-

ja elda. Ja kui se naene teddasning ta
molesed olli sõdnuud, siis tousid neminad
alles ja läksid ärra sel õsel.

Agga sesamma kurja tõ läbbi näitis
Saul diete selgeste ülles, et ta ommas
süddames koggoniste Jummalast olli är-
ratagganend. Kui Jummal temma
karmala otsimisse ja küssimisse peäle
middaki ei wastand; siis olles ta alland-
likko ja kahhetsewa melega sedda süüd
pidand ennese sees tagga aiama, mis
pärast Jummal ennast wõdaks näitis.
Nenda teggi ta enne kui tõstine Jum-
mala karrus alles ta süddames olli Ag-
ga nüüd es olnud ennam ei parran-
damisse meel ta jures, egga lotus Jum-
mala peäle. Sepärrast noudis ta keel-
tud wiisil omma abbi surnutte ja kurja
waimude kääst, selges määrgiks, et ta
Jummalast ühh: kolwarumma mele sis-
se olli ülleantud, ja kauramissele diete
walmis ja kupsels sanud.

Teist

Teist wiisi olli luggu Tatwetiga. Kõl
olli ka monni wigga ta jures et ta wah-
hest sedda teggi, mis ei sünni Jummal
lapsle. Agga ommas süddames hoidis
ta ikka ausaste Jehowa pole, ja karmwa-
lust ei olnud temma waimus Kui ta olli
dige tee peält ärraekjünd, siis tunnistas
sedda omma Jummalale kurwa melega
ülles, pallus andeks andmist, ja laskus
sest kormatissest teest ärra. Sepärrast
olli Jummal ka ikka temmale ab im h-
heks ja peastis tedda teigest haddalis-
sest järege, mis järe ta ennast monni-
kord kõi waggast süddamest olli saatnud,
agga ei mitte ilma pattota. Heks wõind
jada. Sedda wiisi olli se luggu selle too-
tussega, kellest jo enne ellime rõõminud,
et ta kunninga Akisile olli tootanud, om-
ma meestega Israeli rahwa wasto sõt-
ta minna, mis Wilistid nende peäle ol-
lid hakkand tõstma. Sedda olli Tatwet
):(waast

waast süddamest teinud. Ta mõtles:
 Akis on sind omma male wasto wot-
 nud ja tännini hästi piddanud. Ta us-
 sub sind, ka ni wägga, et ta sind om-
 maks Peahoidjaks tahhab tõsta: siis
 on ka nüüd so kohhus, et so omma truust
 ta wasto ülesnäitad ja ta waenlaste
 wasto söddid. Keif need mõtted ollid
 õiged, kui ep olleks Iisraeli wasto tap-
 pelda olnud. Sest selle ülle olli ta Jum-
 malast isst kunningaks tõstetud ja woi-
 tud, ja spärast olleks tapat-
 to teinud, kui ta omma rahwa wasto
 olleks söddind ja selle waenlased ait-
 nud. Iisraeli rahwal olleks siis ka süüd
 kül olnud, tedda ärrapõlgada, ja Sauli
 surma järrele temmale riki keelda, ja sed-
 da wiisi olleks se tõ ta ennese sureks kah-
 juks läinud. Agga kui taraste mois-
 taks suur Jummal tedda sest häddalisest
 ja pattusest järjest ärrapeasta.

Wi-

Willistid ollid omma wägge Alweki
 jure kofkofoggund, ja Iisraeli lapsed ol-
 lid Ieris Alini, mis Iisraeli jures. Sda
 meeste wiisi järrele katusid nemmad om-
 ma wägge läbbi, nenda et igga Wüerst
 omma rahwaga sadda hawal ja tuhhat
 hawal nende eest piddid mõda minnema,
 k's neid läbbi katusid. Kui nüüd Akis
 wimati omma rahwaga mõda läks, siis
 tuli Dawet ja temma mehhed taggumis-
 ses otsas Akisiga. Agga Willistide
 Wüerstid, kui tedda nähha said, ütlesid:
 Mis needsinnatsed Ebreä-mehhed siin
 tahtwad? Akis ütles neile: Kullab teie
 teate, et se on Dawet. Sauli Iisraeli
 kunninga sullane ja allem on ta kül en-
 ne olnud, agga ilma süta ni wägga tem-
 mast takka kiusatud ja wihtatud, et ta
 hädda parrast mo jure piddand põgge-
 nema. Jubba käib teist aasta, et ta
 mo jures olnud, ja ma polle weel tem-
 mast

) (2

maast

maist ühtegi süüd leitud waid ausaks
ja truiks tedda tunnud, sest päwast, kui
ta neist ärrakargand, siit päwast sadik.
Sepärrast lodan ma wissiste et ta sõd-
dimisses meile sureks kassuks saab olla,
sest ta issi ja keik ta mehhed on tugge-
wad ja julged sõamehhed. Agga Würs-
tide melest ei maksand se kōnne middagi,
nemmad said wägga kurjaks, ja ütlesid
Alkile: Kas se mees taggasi minna, et
ta saab jälle omma paika, kus ülle sa
tedda üllewatajaks olled pannud, et ta
ei sa melega sõtta alla tulla. Mõtle
isse järrele, kui ta sõas meie wastaseks
lähkās, mis suurt kahjo ta meile wõiks
teha. On ta siit sadik omma issan-
da wiha al olnud; siis on praego par-
ras aeg ta kō, temmaga sõbraks
jälle saa, sest misga wõiks ta en-
nast omma issanda melepärralisseks teh-
ha parremal wiisil, kui et ta meie ja
meie

meie meeste pead ta kätte sadab ja
tedda altab, meid mahhalōma. Et ta
wahhu mees on, sedda teame kōl, agga
eks sa ei tea, et ta ennast nisugguseks
keige ennamiste meie wasto on näitnud?
Eks ta olle mitte se Tawet, kellest ta
omma rahwas riddastikko wastastikko
laulsid ja ütlesid: Saul on omma tuh-
hat ja Tawet omma kōne tuhhat mah-
halōnud. Sepärrast sata tedda lerist
ärraminnema.

Kui nüüd Alk ei wolind ühtegi en-
nam parrota; siis kutsus ta Taweti ja
ütles ta wasto: Mi tõeste, kui Jeho-
wa ellab, siina olled õiglane, ja se on
mo melest hea, et sa minnoga olled leri
tulnud, sest ma ei olli siit ühtegi kurja
leidnud, sest päwast, kui sa mo jare tul-
lid tännapāwani. Sepärrast nāāssin
minna heamelega, et sa mo jure leri
jāāksid; agga nende Würstide melest ei
ole

olle sa mitte hea, ja nemmad ei ussu
sind mitte; Sepärrast pöra taggasi ja
minne rahhoga koid; sest kui sa weel
mo jure kippud jama, siis wihhastad sa
neid, ja teed kurja Bilisti-würstide
melest.

Tawet ei tahtnud küll essiti sedda hää-
bl ennese peäle wotta et tedda pettiseks
pidi arwatama, ja hakkas sepärrast
sedda süüd Alfi kääst takka aiama, miks-
pärrast tedda ärraeti. Agga kui Alfi
weel ennnam temmale finnitask, et ta
wägga hea ta melest piddi ollema ja et
ei muud ühtegi kui agga Bilisti-würs-
tide tahtminne ta ärraminemisse süüks
woiks panna; siis hakkas ta moistma,
et Jummalat targa nou läbbi tedda keel-
di, omma rahwa wasto sõtta minne-
mast; sepärrast kulis ta Alfi saña, tou-
sis warra ülles, ja lask omma meeste-
ga taggasi. Agga Bilistid laskid om-
ma wäega eddasi Isreeli pole. Sai

Sai Tawet omma meestega kolman-
damal päwal Siflagi tulnud, siis leidis
ta et Umaleki rahwas, kes risumisse peä-
le ollid wäljaläinud, se linna, senni kui
ta koddunt ärra olli, mahhalõnud ja tul-
lega ollid ärrapõlletand. Se hädda ol-
li küll Jummalat kääst karristamisest
ta peäle tulnud, sepärrast et ta usma-
tummast melest olli Bilistide jure põg-
genend ja Alfiiga wäljaläinud Israeli-
rahwa wasto sõddima. Agga et ta om-
mas eestimisses Jummalat ommeti süd-
dames mahha ei jätanud; siis olli ka Jum-
mala murre ja hoidminne se willetsusse
sees sest selgeste tunda, et Umalekid
leik innimesed, mis nemmad linnas
leidsid, sured ja pissikesed ollid wangi
winud, ja keddagi ei tapnud. Essiti sai
Tawetile ja ta meestele se äppardusse
pärrast nisuggune halle meel et nem-
mad heäle tõltsid ja wägga nutsid. War-

K se järrele toufis nende meeste südda-
m. Se kange wihha ja Tawetile tuli di-
ete lissas kätte. Sest keik süüd lükkati
temma peäle, et ta keik meeste-rahwast
olli leri winud ja keddagi koiu jätnud lin-
na hoidma. Sepärrast kästsid tedda
kiriwidega surmaks wiisata, et igga üh-
hel suur melehaigus olli omma laste ja
naeste pärrast.

Selle hädda sees kinnitas Tawet en-
nast, kui Jumala laste kohhus on, pal-
wega Jehowa omma Jummal sees, ja
mõttis lota, et ta temä abbi läbbi weel
keik Amaleki rahwa käest woiks ärra-
peasta. Ta küsis sepärrast preestri Ab-
jafari läbbi Jehowalt, kas ta sedda soä-
hulka piddi tagga aiama ja kätte sama?
Ja kui Jumal mollemad asjad ja peä-
legi sedda temmale toostas et ta tõeste
keik piddi ärrapeastma, siis läks ta rut-
tuste omma kue saa meestega neid tag-
ga

ga aiama. Nesori jõe jures wässisid
kaks sadda me st ärra, need jättis siis
Tawet riistade jure senna mahha, isse
agga läks ta nelli saaga ülle jõe. Diete
surks õnneks leidsid nemmad seäl wälja
peält ühhe Egiptusse poisi ja Amaleki
mehhe sullase, kedda temma issand seña
olli mahhajätanud, et ta kolme päwa eest
oli haigeks sanud. Et ta ka neil päi-
wil ei middagi süa ehk jua sanud, siis ol-
li ta wägga warrato. Nemmad wiisid
tedda ommeti Taweti jure, ja kui ta hea
roaga sai sõdetud ja jodetud, siis tuli
ta waim jälle ta jure, et ta joudis Ta-
wetile selletada keik sedda kurja, mis se
sõahulk ni hästi teisis paikus kui ka Egi-
ptagi linnas olli teinud. Sai Tawet ted-
da küsinnud, kas temma tahhaks tedda
se hulga peäle alla wiia; ja temma ka se
kaupa peäle sedda tootand, kui Tawet
tedda ei piddand tapma egga omma is-
sanda

sanda kätte finni andma ; siis wõis ta
Tawetit ka ausaste nende peäle. Nem-
mad ollid seäl ma peäl maas laial sõ-
mas, jomas ja tantsumas keige se sure
sagi pärrast, mis nemad Wilisti-ja Ju-
da maalt ollid ärrawõtnud. Nüüd sai
Tawet tunda, et Jummal sedda meest
nende kätte saatnud agga se hulka ni
rummalaks teinud, et nemmad tee peäl,
enne kui koia warjule said, holetummal
wisil wibisid ja julgeks läksid. Ta olli
siis õ läbbi waike, agga teisel päwal
puhte hakkas ta nende peäle ja et nem-
mad koggoniste kõlwatumad ollid was-
to panna, siis lõi ta neid õhteni nenda
mahha et neist ei peäsnud ükski mu ä-
ra, kui nelli sadda noort meest, kes ka-
melide selga kargasid. ja nenda ärrapõg-
genesid. Tawet peästis ka keik ommad
ja omma meeste naesed ja lapsed, ja keik
sedda sagi, mis nemmad ollid ärrawi-
nud,

nud, et neile ei õhtegi wajak jänud. Peä-
legi sai temma ka sedda keik kätte, mis
nemmad ka muust paikust ollid risunud
ja kofko tonud. Sures kurbduskes ol-
lid nemmad koddunt wäljaläinud, rõ-
moga läksid jälle taggasi koio. Need kes
päroa enne Tawetit kimwidega tahtsid
surnuks lopida, laulsid nüüd ; loduste
eel kääes, temma auuks sure heälega: Se
on Taweti saak. Wenda moistab Jum-
mal omma laste willetsusse peäle
rõõmsa otsa tehha.

Tullewal aasetal ennam.

Selle

Selle 1749 aastal nelli aiad.

Talve

On jo hakanud minnewal aastal 10mal Joulo-
ku päwal / sest siis oli teigelühhem päaw ja let-
gepittem õ.

Kewmade.

Haltab siis / kui päaw ja õ ühhe pitlad on / ja
seisumit õmal Paasto ku päwal.

Tulles 10mal Jaeni-ku päwal meie lätte / kui
teigepittem päaw / ja teigelühhem õ on.

Süggise

Saab 12mal Mihli-ku päwal / sest siis on pä-
wal ja õl ta üts pitlus.

Kül moont hümmitab ilmoleses teada sada/
misfuggused neeb igal aastal aial peatsid olle-
ma. Agga se on üts umbes arwamine / mis
toggematta tões saab / ja pea ennamieste walleks
lähhab. Kes siiski sesuggust arwamist armatseb/
se leiab igga nädala jurest täht-ramato sees ni
palto ähespanud / et sest kül saab.

Päie

Päikesse ja Ku pimmedaks minnemisist

Kui Ku omma tee peäl / mis temmal meie Ma
ümber joosta on / sattub õisefobhe Päikesse ja
Ma wahhele tullemal / siis wariab ta päikesel mele
filma eest eht toggoniste eht ossa polest ärra / ja
siis õoltakse / et päike on pimmedaks läinud / eht
kül enneminne wõits õolda / et meie Ma on pima-
medaks sanud.

Agga kui Ku omma tee peäl Ma tagga sattub
tullemal / nenda et Ma päikesel temma eest ärra
warjab ; siis lähhab Ku eht hoopis eht ossa polest
pimmedaks / sedda möda ; tuldaku eht paljo eht pisut
Ma warjo sisse sanud. Sepärrast ei sa päike ellades
mustaks kui agga norel kuul / ja Ku ei lähha pima-
medaks kuid wäinal kuul / eht kui ta õiete täis on.

Sel aastal same sedda esiti Ku polest ja pä-
rast päikesse polest nähha / ja mollematte sees ag-
ga ühhe alno torra / eht nemmad kül laks lorda
mustaks lähhawad.

Ku saab pimmedaks 12mal Joulo ku päwal.
Se hakkab kello liggi pool ühhe lsa õhtul / ja lõp-
peb pisut enne kello ütsteisihümmeend ärra. Se
pimme toht on meie nähhes 5 tolli laius.

Päike lähheb pimmedaks 12mal päwal Jou-
lo

lo. Ku sees. Ta haffatus on enne louua warst
fello kumme järrele/ ja ta lõppetust fello kahheteist.
Kumme aial ja nattutest ennam kut üks werendel
tundi fello ühhe peäl. Se pimmedus seisab siis
kaks tundi ja üks werendel peäle/ ja se pimme
koht näitse pistsut ennam kut 6 tolli suur ollewad.

Sõast ja Rahhust.

Tänno olgo Jummalale/ et se raske sõdda/
mis monne aasta paljo rikkisid on waewanud/min-
newal aastal armisa rahho läbbi on lõppetud. Ar-
mostanne Jummal kinnitago sedda nüüd teists pai-
tus/ ja saakis et õigus ja rahho teine teisele suud
andwad. Kes temma seadimiste järrel käiwad/
ja temma käsud piddawad/ ja nende järrele te-
wad/ nelle on ta tootand/ et ta nende maal tah-
hab rahho anda/ et neimad sawad maggada/ ja
üks ei pea ollema neid hirmutamis/ ja moõl et
pea nende maad mitte läbbi käima. Sest kut
Jehowa meel hea on ühhe rahwa wiiside pärrast/
siis teeb Ta/et ta temma waenlased peawad tem-
maga rahhul ollema.

Agga kut assi teist wiisi on/ siis laskitab suur
Jummal tedda wälja/ kes rahho Ma peält ar-
rawõitab/ et teine teist ärratappab.

Sel.

Selle aasta W. siis.

Kut ilmotessed wiisiste enne teada ollesid/ mis
sel aastal tullewad/ siis wiits kuigepiddi arwa-
da/ kas tännawo wiisjalist aastat saaks eht sa-
matta. Et agga need Jummalale fä on/ siis on
keigeselgem assi/ et meie temma sanna õtete kule-
me ja katsume tehha keik temma käsude järrele/
sest siis tahhab Ta taewast lahti tehha/ ja Male
wihma anda ommal aial ja keik meie kätte tõõd
õnnistada. Ans agga luggu teist wiisi/ et Jum-
mala sanna ei sa tuuldud/ siis on karta et se sae-
was/ mis üle meie pea on/ wassets/ ja se Ma/
mis meie al on/ rawats lähhab/ ja et Jehowa
teeb et meie Ma wihm on pihho ja põrm/ mis
taewast meie peäle mahha tulleb.

Terwisest ja haigussest.

Need on mollemad Jummalale fä. Tei-
ne on ta and, mis need sawad, kes ted-
da tagganoudwad, teine ta wiits ja pat-
to palõ. Aasta aia ei woi sedda ar-
wada. Kes keigesõrgema kaitsemisse al
on, sel polle tarwis karta sedda patõ,
mis

mis mustas pimmedas fäls, ei sedda
surma többe, mis louna aial ärrarais-
fab. Ehk langeksid tuhhat ta kõrma
ja künne tuhhat ta parrema pole, siis-
ei ei pea se többi ehk surm mitte ta liggi
sama. Ons agga so elloford otsas, siis
nouakindla ussoga so hinge arsti jure,
et te sest waewalisest ellust sind korris-
taks jenna paika, kus selge terwis ja
ilmalõprata ello on.

Dargebracht vom Stadthaupt

N. Demin in Ballestrup

August 1886.